

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Enheten för strategisk analys
Box 599
101 31 STOCKHOLM

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2010-441-STA

ER REF 2009-14246

■ **Remissyttrande om MSB:s rapport om Olyckor och kriser 2009/2010**

2010-05-26

ESTABLISHED 1668

Riksbanken rekommenderar MSB att ändra de faktafel som identifierats i rapporten samt att överväga övriga synpunkter som Riksbanken lämnar, se bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av stabschefen Kai Barvell efter föredragning av Urban Örtberg och Malin Alpen.

Kai Barvell

Urban Örtberg

Riksbankens kommentarer kring MSB:s rapport Olyckor och kriser 2009/2010

Rapporten ger en generell bild av händelser och trender inom området Olyckor och kriser under åren 2009/2010, men bakgrundsmaterialet som används har delvis betydligt äldre status än så. Rapporten innehåller därför en del felaktigheter avseende vissa fakta och vissa slutsatser. Riksbanken har valt att fokusera granskningen till de avsnitt som berör finanssektorn.

4.2.6 Allvarliga störningar i det finansiella systemet

I detta avsnitt redovisas ett antal Worst Case Scenarios, vilket är brukligt i den här typen av rapporter. Däremot saknas beskrivningar om vad finanssektorn gör och har gjort för att förhindra att dessa scenarier inträffar. Detta sätt att utelämna delar ger en felaktig total bild och kan riskera att skada förtroendet för sektorn.

Vidare skriver MSB: "Det är således av största vikt att de hot, risker och sårbarheter som finns inom systemet är väl kända av samtliga berörda aktörer och att förståelsen och kunskapen av dessa leder till att aktörerna kan vidta relevanta och nödvändiga åtgärder i syfte att förebygga kriser och störningar i systemet." Riksbankens uppfattning är att ett kontinuerligt krisberedskapsarbete pågår inom sektorn och att sektorn genom åren har vidtagit många och långtgående åtgärder för att stärka krisberedskapen.

Bland annat har alla större aktörer i finanssektorn sedan länge haft reservkraft för väsentliga funktioner, vilket innebär att betalningssystemet inte bör slås ut förrän efter flera dagars elavbrott i kombination med uteblivna bränsleleveranser. Däremot finns det andra konsekvenser av omfattande elavbrott som drabbar finanssektorn och övriga samhället snabbare, såsom störningar i kollektivtrafik och följdstörningar i övrig kritisk infrastruktur samt att personal har svårt att ta sig till arbetet. Detta innebär dock inte automatiskt att betalningssystemet slutar att fungera.

Ett rent faktafel är att MSB skriver: "Det faktum att det idag endast finns två kontantdepåer i landet och att dessa sköts av privata vaktbolag kan också innebära en sårbarhet...". Läget när det gäller kontantdepåer är följande: Riksbanken har två kontantdepåer som förser 12 bankägda kontakthanteringsdepåer med sedlar och mynt. Detta innebär att förutsättningarna att försörja landet med kontanter har ökat under senare år. Därmed bedöms även sårbarheten ha minskat.

MSB fortsätter i samma stycke med att peka på att det finns en sårbarhet på grund av koncentrationen av finanssektorn till Stockholms city. Det är sant att stora delar av finanssektorns huvudkontor finns i Stockholms City och detta bedömdes för cirka fem år sedan vara en sårbarhet. Den tekniska utvecklingen, som bland annat medger större avstånd mellan datorhallar och kontor, i kombination med en större internationalisering inom den svenska finanssektorn har däremot troligen minskat denna sårbarhet sedan dess.

Övriga synpunkter

På sidan 11 nämns att författarna av rapporten inte har haft tillgång till statistik för avbrott i betalningssystemen. Det kan noteras att både Riksbanken och Finansinspektionen har tillgång till den här typen av information, men att den inte alltid är offentlig.

■ På sidan 55 skriver MSB: "Indirekt ger Riksrevisionens granskningar också en uppfattning om hur samarbetet inom vissa av krisberedskapens samverkansområden har fungerat. Exempelvis konstateras att beredskapsåtgärder inom den finansiella sektorn vid tiden för granskningen i stor utsträckning hanterades utanför samverkansområdet Ekonomisk säkerhet (SOES)... Hanteringen av viktiga frågor utanför samverkansområdena kan därmed ha gjort det svårare att etablera en helhetssyn på krisberedskapen och att identifiera hot, risker och sårbarheter inom de aktuella samverkansområdena."

Samverkansområden är i grunden en god tanke, men över tid har det blivit tydligt att alla samverkansområden inte har haft rätt incitament för att lyckas uppnå goda resultat. Riksbanken valde för ett antal år sedan att lämna SOES till förmån för ett mer fokuserat deltagande i FSPOS (Finanssektorns Privat Offentliga Samverkansorgan).

SOES hade då sedan starten haft problem att identifiera gemensamma utgångspunkter för arbetet och därmed haft ännu svårare att identifiera gemensamma krisberedskapsåtgärder. En anledning kan ha varit att stora och viktiga delar av den finansiella sektorn är privata och därmed inte en del av samverkansområdet ekonomisk säkerhet. Inom FSPOS har samverkan varit mer naturlig, då forumet har incitamentet att frivilligt samverka för att stärka den finansiella sektorns motståndskraft mot påfrestningar och vidareutveckla sektorns krishanteringsförmåga. Riksbanken upplever inte att en helhetssyn saknas på det sätt som påstås i rapporten.